

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Suumma [!] de laudibus christifere virginis Marie

Albertus <Magnus, Heiliger>

Colonie, 1502

VD16 A 1357

De sapie[n]tia marie

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69610](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69610)

De sapientia Marie fo. lxxj.

irascibilis. et sic est mansuetudo. Si autem sit actus concupiscentie aut erit ad deum et sic est charitas. aut seipsum et sic est gaudium. aut ad proximum et sic est pax. ¶ Cōcedimus quod iste perfectioes secundum omnes status et diversitates excellentissime fuerunt in beata virgine. ¶ De gratijs gratis datis

Questio vigesima tertia est

De gratijs gratis datis. Cū de gratijs gratū facientibus quod liter fuerunt in beatissima virgine videndum est de gratijs gratis datis. Et primo de his quas ponit apostolus I. ad Corinthios. xii. Quibusdam datur sermo per spiritum sapientie. ¶ De sapia Marie

¶ Primo de sapientia qua habuit beatissima virgo in prelatōe eterno. Querit igitur primo an viderit angelos et spūalia per

spēs proprias. ¶ Et videtur quod sic. ipsa enim videre potuit spūm increatū et per Rō 8°

spēm propriā. et quolibet aliū. ¶ Itē Grego. Quid enim non vidit quod videtur omnia videt. scilicet ipsa videt videntē omnia. et vidit omnia. ¶ Itē phs dicit quod 3.

intellectus cognoscit omnia propter seipsum cognoscendum. Quicquid autem est

secundum naturā cognoscit alicuius. cognoscit illud nisi impediat. illa autem

impedimēta sunt quod in superioribus dictū est secundum August. sunt fantasmatā

ta corporaliū aīe per amorē aglutinata. quibus abstractis ipsa seipam videt

scilicet ab his aīa beatissime virginis potuit seipam abstrahere. et potuit seipam

videre per spēm propriam. ¶ Itē August. in libro de spū et aīa. Aīa 4°

cōcupiscentiā. rationabilitatē. irascibilitatē hīs anteq̄ corpori in-

fundat. Et intelligit quod non est hīs a corpore sed a sua natura in se. et aīa

in se naturaliter est cognoscitiua. Et posito per impossibili quod non infun-

deret corpori adhuc est cognoscitiua. si non est coartata per aliā naturā. et

apta nata est cognoscere omnia. Sed inordinatū esset quod aliqd est cogno-

scitiuū omniū aliorum et non sui ipsius. et naturaliter aīa cognoscitiua est superi-

us et omniū aliorum. et cognoscet omnia et seipam nisi impediat. hō autem est impedimē-

tum quod dictū est super. Sed in aīa beatissime virginis hō fuit sublatū. et vidit se-

ipam et omnes angelos et omnia creata. Un̄ Aug^o. de aīa et spū. Animus

corpis dñator. rector. habitator videt seipam per semetipsum. et per seipam vi-

dit. non querit auxiliū corporaliū oculorum. imo hō ab omnibus corporaliū sensu-

bus tanquā impedimētis abstrahit se a se ut videat se in se. et nouerit se apud

se. et cū vult deū cognoscere eleuat se. ¶ Itē phs. quod non omnino et penitus 5°

difficillimorum est cognoscere et aliquā fidē accipere de aīa. Et intelligit secundum

suā subam. operatioes enim et potētiās ipsius et accētia cognoscere non est

difficillimorum. Sic ergo cognoscere aīam in se per suā spēm est de numero

difficillimorum. et est de numero cognoscibiliū. et secundum phm quod non habuit re-

spectū ad grām possibile est aīam cognoscere per spēm propriā licet diffi-

cultus. scilicet illa difficultas remouet per abstractōem a fantasmatibus cor-

poraliū. Sed illa abstractio fuit plenissima in prelatōe beatissime virginis

De sapientia beatissime

- ¶ vidit angelos et spūs et aias in sui pteplatoe et subas incorpaliū
- 6.** ¶ Itē p̄hs ponit intellectū agentē. et q̄ ille nō sit ps aie sic pbat Si
cut in oī natura cā formalis q̄ ē faciens oīa p̄nitus alia ē in essentia
a cā materiali in q̄ fiūt oīa. et ex his duobz nunq̄ p̄ponit vnū. ita se
h̄z intellectus vltiter agens et intellectus possibilis in aia. q̄ neqz sunt
idē in essentia neqz sunt p̄tes p̄ponētes vnū totū. q̄ intellectus agēs
- 7** nō ē ps aie nec potētia. ¶ Itē nulla ars neqz mechanica neqz liberalis
eadē ē in essentia cū aia in q̄ ē. neqz eadē in essentia cū materia que
sustinet opatōes veniētes ab ip̄a. h̄z intellectus agens se h̄z ita ad pos
sibile sicut ars ad materiā. q̄ nō sunt eadē in essentia neqz p̄stituunt
aliqd totū vt p̄tes aie. ¶ Itē nulla potētia ē habit⁹. et intellect⁹ possi
bilis d̄t potētiā p̄ se. intellect⁹ p̄o agēs vt habit⁹. q̄ nō sunt idē in
essentia. ¶ Itē nunq̄ lumē qd̄ facit potētia colores actu cē colores ē
idē in essentia cū coloribz q̄ fiūt actu. neqz in sensitio visus suscepti
uo coloris neqz p̄stituūt aliqd vnū essentialr cū altero illoz. S̄z in
tellectus vltiter agens se h̄z ad spēs intelligibiles sicut lumē ad colo
res. et se h̄z ad intellectū possibile vt lumē ad sensitū visus. q̄ nō est
essentia eadē intellectus possibilis et agentis. neqz p̄stituunt vnū vt
p̄tes aie. Ex his rōnibus et ex dictis p̄hi inductis p̄tz q̄ intellect⁹
- 10** agens nō sit aie ps. ¶ Itē oīa q̄ intus sunt in aia ip̄oportionabi
lia sunt eis q̄ sunt extra. et aia quodāmo est oīa. qz oīa cognoscit. igit
tur sicut est vna oīa tñ faciens. sic spēs ip̄ius accepta in aia et intelle
ctu oīa erit faciens in intellectu. maior p̄tz in caplo de reminiscētia
minor in tractatu de intellectu agente. intellectus em̄ p̄ cognitiōem
creatorz venit in cognitiōem p̄mi p̄ncipiū fm̄ q̄ est cā oīm. et suscipit
in se speciem intelligibile ab ip̄o. Et intellectus iste acquisit⁹ in ani
ma omnia facit in aia eo qd̄ d̄t intellectus agens vniuersalr facere.
- ¶ Et si querat. vtrum p̄tingat aliquem habere intellectū agentē qui
nō nouit p̄mam cām. neqz h̄z speciem acceptam ad cognitiōem pri
me cause. ¶ Dicimus qz hoies nō habent cōplete intellectū agentem
h̄mōi. sed habent dispositiōem fluentē a potētia q̄ d̄t lumen illumi
nans intellectū possibile. ¶ Et si querat cum intellectus sit nobilissi
ma ps aie p̄fectissime cognoscens. minus indigens exteriori ammi
niculo qz alie p̄tes quare indigeat h̄mōi lumine. sensus aut̄ et fanta
sia minime. ¶ Dici oportet qz minime indigeat h̄mōi lumine ad co
gnoscendum spēs intelligibiles q̄ p̄us sunt fantasmata. qz sic esset
minoris et debilioris potētie qz sensus et fantasmata. sed indiget lu
mine h̄mōi ad cognoscendū talia que sunt occulta nature. q̄ nō p̄nt
app̄hendi sensu sine tali lumine vlt̄ fantasia. cuiusmodi sunt substan
tie que in rebus sunt naturalibz fantasmata facientibz. ip̄e vero mi
nime fantasmata facere possunt. et substantie h̄mōi sunt separe vt au.

Marie virginis fol. lxiij

geli. & sepabiles vt anime quarū cōditōne indiget intellectus tali lu/
mine a pmo principio infuso & ad cognitōem ipius principij pmi.
Et de hoc verum est quod dictū est q̄tum ad cognitōem talium specie/
rum. q̄ sicut facit lūmē potentia colores actu. ita hmoi lu/
men impressum intellectui a pmo principio facit hmoi species occul/
tas potētia intelligibiles actu intelligibiles. ¶ Ex his etiam patz q̄
physice pcedendo possibile est animā existentē in corpe spūs & spūa
lia & substātiās corpis videre & sine p̄sentia grē. igitur multo fortius
aīa brūssime hōginis eleuata & abstracta gratie plenitudine. Itē phy/
sice oportz dici q̄ intellectus hz duplicē potētiā. fantastica dū in
corpe est. & nō fantastica dū est sepatus a corpore. Et sicut eius potē/
tia fantastica est corruptibilis mediante fantasia. & in q̄tū talis cor/
ruptibilis est. potētia vero sua p naturā simplr inest ei p naturam
sue substātie & nō alio mediante. vnde & ista potētia incorruptibi/
lis est sicut sua substātia. inde sic. ¶ Omne principij quod habet po/
tētiā vnā p se & fm suam naturā. aliā vero mediante alio & p acci/
dens essentialius debet vti potētia quā hz p se q̄ illa quā hz p acci/
dens. intellectus hmoi potētiā hz duplicē. q̄ vtilius nobilius & me/
lius debet vti potētia quā hz p se q̄ illa quā hz p accidens. ¶ Item
omnis intellectus q̄ hz vnā potētiā p se aliā p accidens. melius
et verius debet vti & cognoscere p illā quā hz p se q̄ p illā quā hz per
accidens. q̄ si p esse in corpe nihil aufertur ei sed magis pfertur. quia
dr de anima existente in corpe q̄ oīa cognoscit & quodā mō dr oīa.
melius & verius cognoscit p potētiā nō fantastica q̄ p potētiā
fantastica. q̄ melius cognoscit spūalia q̄ fantastica

¶ Ad hec dicimus q̄ incōueniens est ponere substātiā sine po/
tētia. & ponere substātiā perpetuā & potētiā ipius nō esse perpe/
tuā. similr incōueniens est ponere potētiā intelligendi quam hz
intellectus in corpore esse perpetuā. Unde nota q̄ qualitates natura/
les sensibz p̄p̄ijs p̄portionabiles sunt & appropriant. quātitates
vero sensui p̄muni. sube vero intellectui. Hic em̄ est ordo cognitōis
ipius aīe dū est in corpe. intellectus aut sepatus a corpe aut habebit
eundē ordinē intelligendi quē habuit in corpe aut p̄trarium. Si eū/
dem. igitur erit idē modus intelligendi in corpe & extra corpus qd̄
est impossibile. Sed si p̄p̄iū est ei cognoscere substātiā. & hoc est ei p̄n/
cipale fm se. tunc extra corpus habebit p̄ncipaliter potētiā intel/
ligendi substātiā. & fm posterius accidentia. hec autem potētia
simul est creata cum intellectu. & est p̄p̄tua sicut intellectus p̄p̄tuus
alterata aut hec est potētia ex p̄iunctōne ipius cum corpore. ex con/
iunctōne em̄ cū corpe cognoscit accidentia & substātiā eo mō q̄ extra cor/
pus cognoscere nō potest. quia cognoscit accidentia non solum in

Conclusio.

Aīa exns i cor
pore pt videre
spūalia sine p̄
sentia grē.

Rō p̄a mḡrat.

Rō sc̄da

R̄s

Ordo cogni/
tionis aīe.
Nō ē id̄ mod̄
intelligēdi.

Aīa nō eodes
mō cognoscit ac
cidentia i corpe
et extra

De solutione obiectoꝝ

illa habitudine in q̄ se h̄nt ad subas in q̄b̄ sunt. sed etiā in illa p̄p̄a-
tione q̄ sunt p̄ncipia p̄mutacionū fin q̄ generāt suas sp̄s i alijs sub-
stātijs corporeis ⁊ incorporeis. fin em̄ h̄ac habitudine generāt suas
sp̄s in sensib̄. ex q̄b̄ generatis in sensib̄ sunt fantasmata i fantasia.
et postea accipiunt in intellectu. ⁊ p̄ hec h̄mōi fantasmata cognoscū-
tur substātie que fantasmata facere nō possunt. Et sic ex p̄iunctōne

Nota tur substātie que fantasmata facere nō possunt. Et sic ex p̄iunctōne
ip̄ius cum corpore potētia ip̄ius creata nō fantastica incipit esse fan-
tastica. id est fantasmata ⁊ p̄ fantasmata alioꝝ cognitua. Et sic p̄z
potētia alterat q̄ p̄ iungi cum corpore alterat potentia nō fantastica in fantastica
et sicut alibi maiores motus in anima extra corpus q̄bus intendit
anima impediunt minores p̄cipi ab anima. ita dū est in corpe mani-
festiores motus ⁊ maiores rerum facientū fantasmata circa animā
impediunt p̄cipi ab anima manifeste ea q̄ fantasmata facere nō p̄nt.

A Unde aliq̄n cum intellectus cōtrahit se in seipsum abstrahendo spe-
culatōem suam a sensu multa p̄cipit occulta que p̄ speculatōem ip̄i-
us p̄iunctā speculatōni sensuū p̄cipere nō potest. Et sic iterum patz
physice q̄ anima in corpore etiā cōtra auxiliū gr̄e gratū facientis in
cōtemplatōem spirituū ⁊ sp̄ualiū asp̄icere ⁊ aspectū potest dirigere
et videre. Igit̄ multo fortius beatissima virgo auxilio gr̄e potuit hoc
facere in sua p̄templatōne. Itē Paul⁹ scribit in raptu vidisse dispo-
sitionē celestis hierarchie ⁊ beato Dionysio reuelasse. q̄ multo fortius
beatissima virgo vidit statū angeloz ⁊ triumphantis ecclesie. Item
Martinus vidit demones. Item iacob vidit angelos quādo dixit
Castra dei sunt hec. ¶ Ex his aut̄ cōcluditur q̄ beatissima virgo in
sua cōtemplatōne poterat videre deum angelos ⁊ demones ⁊ aiām
pp̄riā ⁊ subas rez corpaliū p̄ seip̄as

De scia q̄ p̄inet ad actōez
Secūdo de scia q̄ p̄inet ad actōem Et p̄mo de mechanicis
et post hoc de liberalib̄. Querit̄ igit̄ vtz b̄issima h̄go scire
Rō p̄ rit oēs artes mechanicas. ¶ Et videt̄ q̄ sic. Dis scia de numero bo-
2 norū est. sed ei nullum bonū defuit. q̄ oēs scias habuit. ¶ Itē bonum
additū bono facit ip̄m maḡ bonū. q̄ aut̄ defuit ei aliqd̄ bonū sc̄ scia
vel nō. Si nō habeo p̄positū. Si sic illa addita magis bonū fieret.
3. ¶ Itē natura nō deficit in necessarijs nec abūdat in sup̄fluis. q̄ multo
forti⁹ gr̄a. s̄ q̄dā mechanicē artes fuerunt b̄tē h̄gini necessarie sicut
muliebres. q̄dā sup̄flue sicut viriles. q̄ istas habuit ⁊ nō alias. ¶ Itē
4 Augusti. Quidā volunt scire vt sciant ⁊ est curiositas. Quidā vo-
lunt scire vt sciātur. ⁊ est vanitas. Quidā vt edificent ⁊ cōsapientia.
Quidā vt edificent ⁊ est charitas. Et hi tm̄ duo vltimi modi non
sunt abusive sc̄ie. Igit̄ ois scia nō abusua d̄z eē ad edificatōez sui et
alioꝝ. s̄ scire mechanicas scias a b̄issima h̄gine viriles nō cōrdina-
tū ad sui vel alioꝝ edificatōem. q̄ ip̄as nesciuit.

